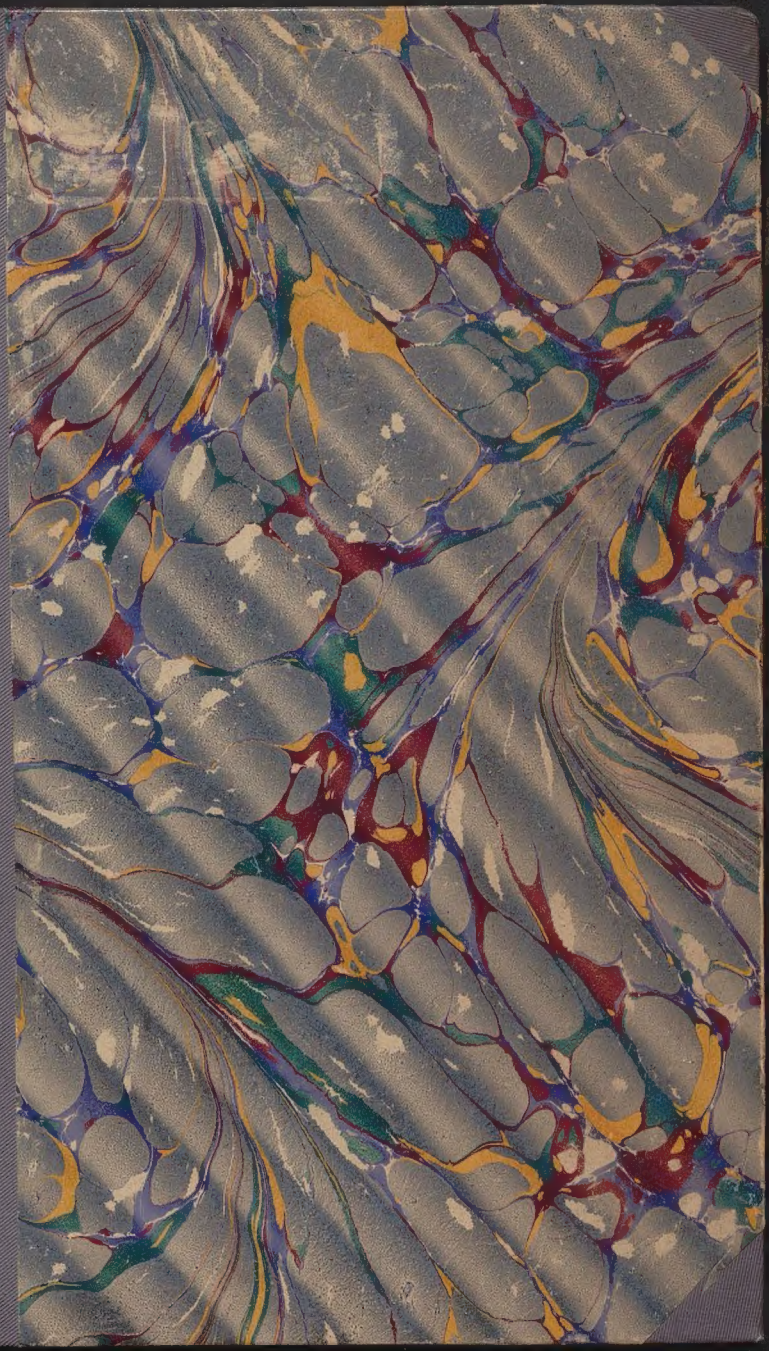

24721

Histor. polska 6459

Przezacn[y]
RAWICZA-[n]

z Niedźwiedźiá Tryumphuiąc[y]
niekurczone
Do prácowitośći hoynośći w wiernym
Oliwey Kośćielney y lubiká Oyczyśtego piáśtowániu,
rece trzymáiąca,

RQZLICZNA KORONA

przy włośach wiernego z Bogiem y z Oyczyzną zielubienia rozczośánych ozdobiona,
w Stárożytny ich MM. PP. DEMBIENSKICH

oſſobliwie wżyćiu

Jáśnie Przewielebnego Páná, Iego Mśći X.
STANISŁAWA DEMBIENSKIEGO,
Opátá niegdy Bledzowskiego,
wdźien pogrzebin iego

PRZEZ

X. ŁVKASZA TASZEWSKIEGO S. Zakonu Ciſtercienſkiego
Káplána Theologa. Spowiednika Pánien Zakonnych
OWINSKICH, wyrázone.

Roku Páńskiego 1641. dnia 5. Grudnia.

WPoznaniu.

Hist. pol. 6459

Poki straſznym Niedzwiedziem RAWICZANKA rządzi,
Poty Cnota DEMBIENSKICH wyſoka nie zbładzi.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS.
21721 I

Przezacna
RAWICZANKA
z Niedźwiedźiá Tryumphuiąca,
nieskurczone
Do prácowitych hoynośći w wiernym
y Kościelney y łabiká Oyczystego piástowániu,
rece trzymáiąca,
ROZLICZNA KORONA
przy włosach wiernego z Bogiem y z Oyczyzną záślubienia rozczosánych ozdobiona,
w Stárożytny Ich MM. PP. DEMBIENSKICH Fámilij,
osobliwie wżyćiu
Iáśnie Przewielebnego Páná, Iego Mśći X.
STANISŁAWA DEMBIENSKIEG
Opátá niegdy Bledzowskiego,
[redacted] wdźien pogrzebin iego
PRZEZ
X. ŁVKASZA TASZEWSKIEGO S. Zakonu Cistercienskiego
Kápłáná Theologa. Spowiedniká Pánien Zakonnych
OWINSKICH, wyrázona.
Roku Pánskiego 1641. dnia 5. Grudnia.
Roku pańskiego 1641.
W Poznaniu.

Poki strasznym Niedźwiedziem RAWICZANKA rządzi,
Poty Cnota DEMBIENSKICH wysoka nie zbładźi.

Iaśnie Przewielebnemu Pánu
IEGO MSCI XIENDZV

THEODOROWI PAWLOWSKIEMV

zWoley Bozey Opatowi BLEDZOWSKIEMV

Panu y Dobrodźieiovvi Mśćivvemu.

Iaśnie Przewielebny Xięże Opáćie Bledzowski, Páníe y Dobrodźieiu Mśćivvy.

PRawdźiwy mądrych Philoſophántow Aphoriſm. *Alimentum vertitur in alitum*, w ſámy experientyi ták ſię monſtruie, ze trudno nie tákim ſię pokazáć, iákiego ſię mleká kto nápiie. Ceſárza Kaligulę ziádła mámká okrutnym Tytuſá, ſchorzałá, nieźdrowym, Tyberiuſzá, piiá-

czka, biba vczyniełá: á to złym, i nieszczesnego álimentem. Záś Conſtántyn Wielki, z Bogoboyney Mátki pobożność, Theodoſius, z mężney Páńſka dźielność, Philip tego imienia wtory Krol w Hiſzpánij, z roſtropney Rodźićielki, dowcipność z ſzcześliwym pokármem wyſſał. Rowne poſpolićie *educati cum educante in affectionibus æquilibriū* bywa. *Si delibatio ſancta eſt, & maſſa; & ſi radix ſancta, & rami*, ſłużyć tu mogą ſłowá Naczynia Wybránego *Rom*: XI. *jó*. Byli tácy ktorzy prędkim trèl y biegánia wypràwieniem od łánie-go mleká z leleniámi rownáli; ták ſkutecznie *alimentum vertitur in alitum*. Iuſtinus lib: vlt: de Habi Rege Hiſp. *Ceruæ lacte nutrito qui curſu perniciosiſſimo Ceruos æquabat &c.*

Stárożytna y Przezacna tá RAWICZANKA, luboć to w Cnotę, bá y w Wierność Bogu y Oyczyźnie cáła, iákoby teſz nienáruſzona Pánná: w Rodowitość iednák mnogiego wielu Przezacnych Fámiliey potomſtwá, ſzczesliwa Mátká, ieſt tez *ex linea fuſi* Mátka

W.M.

W. M. Páná mego Mściwego. Oná iáko nym wszystkim swoim Dziatkom, ták y W. M. P. M. Cnot wysokich nutriment dawáłá y dáie. *Non erubescit fieri nutrix, quæ facta est Mater, & pietatis insignia non abscondit.* Chrys. in Psal. 50. hom. 10. Nieumiáłá y nieumie inną obiátą swoich tuczyć, tylko oną, ktorą niegdy Cesarz woyskową druzynę v Lucaná lib. 8. phars: raczył.

. . . . . Componite mores
Ad magnum virtutis opus, summoq; labores.

y Conradus Poetá.

Ergo agite ô Iuuenes moneo mea tempora vitæ
Aspicite, & studiis inuigilate bonis.

Zacne, Mátkiey zacney, mleko; ktorym ábyś długowiecznie *Sospes & Auspex* W. M. moy Mściwy Pan ná ozdobę Kor[illegible] Pánskiego, tudzież świętey Cistercyen[illegible] Familiey żyć mogł, otoć Mátkę onę y Pannę [illegible] wielebnym Stryiu y Dobrodźieiu T[illegible] inumbrowáną, stáwiam: Miłośćiwie iáko O

ZDOBĘ TWOIĘ á przyniey lichą prácę moię, pierwy ięzykiem, teras piorem wyrázoną W.M.M.P. przyiąć będźieſz raczył. ktorego ieſtem.

służebnik y Bogomodlca

uniżony

X. ŁVKASZ TASZEWSKI
Spowiednik Owinſki, Profes
Wagrowiecki.

Gotowa już ognia na polu a dźie batalia była zawsze
za aby Xędza przyprowadzano rzeky się orzechowa
Swoich wyspowiadać mogła. ato był w dzień cało
ciek na boży do Nayświętszy Panny dla tego nie mogł
być po tę pro nam z tamtąd nie mogł orzeky się wy
Spowiadał. orzechow Swoich. to dostało przez
Matkę Nayświętszy Panny
Anno Dni 1455.

§

Przewielebnego Páná Iego Mći
Xiędza,

STANISLAWA DEMBIENSKIEGO Opata Blèdzovvskiego.

Pogrzebiny.

Czy z trefunku/ czy też z vmysłu; prośę osądźcie Jáśnie Wielmożni/ Jáśnie Wielebni/ Wielmożni/ Wielebni/ Szláchetni/ y nabożni Auditorowie moi; dzieło iákieś wieráć nie do proporcyi/ ná żałobnym Jáśnie y wyśoce Wielebnego Páná Jego Mości Xiędzá Stanisłáwá Dembieńskiego Opátá niegdy Bledzowskiego kátafálku/ złożone widzę. Ná Niedźwiedźiu Pánná? á to coś Záwołána/ y od wszech narodow approbowána z wielebnych vst płynąca sentencia: Trepidare vir- V. Beda.
ginum

ginum est, & ad omnes viri (á dáleko więczy Vrſi) occurſus pauere. Siedź Pánno wkućie/ nie wyrzućie/ nię vſárpna ćię. Franco Abbas. Ná tákowąż impreżę *Franco Abbas lib. 6. de gratia*. Wprzod naimożnieyſza Pánien Czeſárzowa zálecą: MARIA ſecreti amica, quietis ſtudioſa, in cubiculo aſſidua, in publico rariſſima. porym Fraucyſmer biegunſki wte ſłowá przeſtrzega. Audiant virgines quæ impatientes quietis, per prouincias, per caſtella, per oppida diſcurrunt. Wſtydź ſię Panno włoczenia ſwego/ gdy Pánien Krolowa doma reſidue. Niewiem iáko tey przyſłowki wydźieſz/ gdzowię ćię tak/ Niedźwiedźia ieźdźco. Pánna do ſodomy/ á bodáy nie Krolewſki (znáć to po koronie) Fámiliey bywſzy/ z clauſury Gen. 44. twoiey wybiegaſz? ná ſłogi y dźiki beſtyi ſię włoczyſz? Pámiętay ná to ie Dyne: iák ſło wotna hańba w ſpoſzebnym biegániu okryza/ vważay. Bá y owcę drugą/ ktora ſię tám nie ſwego czaſu po vlicách kołarzá/ ſobie przypomni/ dobry Cant: 5. ſwini raz od mieyſki wachty oberwáią. Cuſtodes murorum (ſámá po hárapie ſkwierczy) percuſſerunt me, & vulnerauerunt me, tulerunt pallium meum. Otoż robie włoczego ſpácier. Nie chodźić bylo zkuligiem po nocy/ ſiedźieć bylo domą/ tedybyćię to bylo niepokálo. A ieżeli ć ſię mieia Niedźwiedźia Soſorko tak bárzo ná przeiadźkę chćiało/ bázáć bylo przyſtoynie wkárocę poſoyne zaprzwć; firánkámi ſię dla ochrony wſtydu y wzroku páńſkiego zakryć. Nawet ieżeliś ſię chyżością Amázonſką w ſiedzeniu ná beſtyi pobućić chćiała/ zdobydź ſię bylo ná oſiełką/ muſi/ párepę ſiłego? Ale Niedźwiedźia do iazdy nieſpoſobnego oſiodaſz? Niechże ćię iedno pázurem álbo kłem pochwyći/ prędko ćię zmćle/ wpaſki roſárpie.

Azkadź

A zaż że w tym śmielstwo (broni się widżę tá Pánná) że mię iuż ledwie lotrzyma bespiecznie y publicznie kapitulowiecie? Eyżem po przacke. Albo to ia ową Mlodká co ná gębie mleko/ á wracaiące krosienká nosi ć ſtrzac ia iuß y zgrzybiała baba/ frąſować ſię o mię nie trzebá: iuż cito ia całe 638. lat po ſamy Polſcze ná tym Niedźwiedźiu/ ießcze zá Boleſtáwá Chabrego miedzy krolmi koronnymi pierwßego/ ieżdżę: w Chechách ießcze dáwniey/ á nie przygánial mi nikt o to/ dopiero teraz ſpráwy moie cenſurowia. Wżdy do publicznych Aktow wdomu publicznym ſię wrodziwßy/ mam wkáciе ſiedźieć? Że zás ná Niedźwiedziu: nie dźiwuycie. Dwie zá-wołáne Mnichinie krotychem rádá nie rádá vſłuchać muſiáłá/ Páni Natura y Páni Fortuna ná niego mie wſádźiely/ ná nim teß iedzdźić/ á bez náruſzenia przydżie. Nie vßárpnieć mnie on/ áni łapa/ áni zembámi pochwići/ bom ia teß nie oná ktora zdawna przeſtrzegano *Eccleſ. XI.* Si acceſſeris ad peccata ſuſcipient te. álbo iáko Grecżyzná. Si acceſſeris ad peccatum, mordebit te. Lotrinis duſzo/ pokaſſáćię Niedźwiedź. Mam ia przeſcuráciuę iedną/ kámień ieden drogi/ zowią go Myndán, ktorym *Leontius Biſantinus lib. 3. de fluuiis* powiádá/ że od żáżárych zwierzow człowieká broni. Si ſequaris iuſtitiá apprehendes illam, & protegetć in ſempiternum. Vżáżnie ten kámień Eccleſiáſtik wśiedmnaſtym. Cnotá y ſpráwiedliwość obrona moia.

Leont Biſant.

Eccl. 17.

Rádny iáko widżę odśiecz tá Pánná czyni/ ſtrodá iey wespowáć z tylko iey zopytam. Kto ſy ieſt Miłoſćiwa Pánno? odpiſć że n zrazu naſtampiel/ niewiádomość rożne queſtye w.iosi/ ſuſpicye mnożyz teraz niech wiem co żacz ieſt/

Rawiczanka

proſę. Jam ieſt odpowiedá ſtárożytnay zgżybiáłá Ich MM. I P. RAWICZOW/y tych wſżyſtkich ktorzy znich peſli/á pogotowiu Ich MM. PP. DEMBIENSKICH Familiaż pochwałę ſię ſámá/ w Cnotę nie naruſżona/ w Wiernoſć Bogu y Oyczyżnie cała/ iśćie Pánna: wodzielność Amazouſka odważna/ wdoſtoyność Eminentiey álbo Cżći Koronney iákoby też Krolewną. Pomienione Monárchinie wſądżiły mię ná Niedzwiedżia onego / ktory záyrzány

Daniel. 7. byl v Daniela wſiodmym. Beſtia alia ſimilis Vrſo. Onego: ktory miodek wczáſikow/ pieſżczoty/ ſmácznych káſkow rad zobie. Nie rozumiećie? Onego; ktory gdy mu włada piſżczałkę záświſtaią/ pleſſy y tany wyprawnie. Jeſcze nie poimuiećie? Onego; ktory pochłapawſzy oras iákomie wſżyſtko coma/czeſtokroć łapę liże/dżis rozgárdiás/iutro niemaſż co ieść. Onego; ktory niewinną krew (o by ras) wyſſiſa/ ktory woniáiacych kwiatkow rad wacha: oto ná Helmie z Roża igra/

Iap. 2. y ſłowę one mámroce. Coronemus nos roſis antequam marceſcant. Coſż to zá Niedzwiedż ták rożpuſtny? Będę ia milczał by zás tá poczwárá ná mię nie warczała. Kanclerzu Pánſki wyday nam on twoy Extrakt w ktorym go náſżych

Ioan. 8. podáieſż. Słyſżyćieſż co onim prawi? Mundus totus in maligno poſitus. Myślićie ktory to ták złośliwy Niedzwiedż? co to nicwart zniego? Mundus. On wſżyſtkie wyżey námienione przymioty wſobie noſi; on wſżyſtkie one pſie ſżtuki wyprawnie. Ná nim tedy mowi Przezacna tá RAWICZANKA/iako inne wſżyſtkie świátá wſżyſtkiego narody y Fámilie/ ták y mnie one Matrony oſądżiły/ żyć przy nim kázały; tym ſię cieſżę że bez náruſżenia w cale.

Sieda

Siedź że tedy ná tym Niedźwiu Cna Pánno / szczęśliwie y długowiecznie ná nim vbáday / á my tym czásem przypátrować ći się będźiem / Cnoty y Zásługi twoie wyssokie / ktoreś Ty wrożnych Domu Twego Przezacnych Personách / ktoreś y w Przewielebnym Stánisłáwie Dembieńskim Opáćie niegdy Bledzowskim wyrażałá / ku wystowieniu dzieł iego zacnych / á wprzod ku pomnożeniu czći Boskiey / y też ku zbudowániu Przezacnego słuchaiących grona / będźiem oglaszáć.

NIE Hánbá, ále ozdobá to vmnie wielka / że siedzi ná Niedźwiedźiu Pánna: chwalebnáś to vmnie / że nie on nia / ále oná nim rządźi / roskázuie oná / on słucha y rad nierad podług iey skinienia biessuie. Wielka to / mieć pod sobą onę bestyą / przemoc ią / okiełznáć / y do ziemie według Constitucyi Páński tłoczyć. Sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius. Pyta się Theodoret 9. 20. wczym podobieństwo Boskie ná człowieku wyrażone záwisło? y od powiáda zinnymi ktorych tám nie máły Regestr kładźie / że wrym / yż nim dano władzą nád zwierzętmi. Vt dominetur piscibus maris, & volatilibus cœli & bestijs terræ. Pátrzćię iáká ozdobá z regimentu ludzkiego płynie? rządźiś Niedźwiedziem onym y druzyną iego człowiecze? Boski ná sobie Kontrefet nosiś / iuż nie Dauida Niedźwiedźie iák muchy dawáiącego / Vrsum interfeci ego seruus tuus, ále Chrystusá nád onym Niedźwiedźiem tryumphuiącego inumbruieś. Confide te ego vici mundum.

Gen. 4.

Gen. 1.

1. Reg. 17.

Ioan. 16.

W prawdźiwie tá śpetna twarz ludzkiego [illegible] lubi / iáko yon rogacz wktorym srogich innych wszystkich zwie-

Iob. 39 ...zoru krabrność vkazána. Iob. 39. Nunquid volet Rhi-
...ceros (pogotowiu Vrsus) seruire tibi? Trudnaß to karczy
...sta/ y swoga bestyę ouzdać/ trudno osiesć; nie iednego po-
...się zażarty on Niedzwiedz zemknął/ zgmátwał/ y skrußył.
Rom. 6. Serui estis eius, cui obeditis. Mniemałbym że y Alexander
Wielki choć ná siumnym Bucefale vbadał/ pod Niedzwie-
dziem ięczał. Wßák mu to własny iego Philozoph woczy
Diog: apud Eutropiú: mowił. Mancipium passionum tu es: Nie ty bestia Kro-
lu rządziß/ale oná toba. Ztąd do iedny ztego Niedzwiedz
vpadley Sessorski mowiono. Eras confusione plena, concu-
Ezech: 16. cata in sanguine tuo. Ach niebogo/ zrzucił cię y zdeptał
Niedwiedz/ áż do wylánia krwie: iáki ruzał y wstyd?

Wßakżeto vparczywa krabrność/ w Przezacny Ich MM.
PP. RAVICZOW Familii/ w Domu Przeswietnym
Ich MM. PP. DEBINSKICH tani dáć musiáłá/ y musi.
Siedzi tá Familia na Niedzwiedziu; Cnota wysoka/ dziel-
nośćia odważna iego pod regimentem swoim trzymáłá/ y
trzyma.

Powiedziano mi (áczem y sam po wielkiey części zágnał)
że Przewielebny zmárły Prałat Bledzowski/ po wßystkie y
dziecinne y młodzieńskie y męskie y szędziwe życia swego
láta/ rownie náświecie iáko y w Zakonie/ przystoyna skro-
mnością/ boiáźliwością Páńska/ vczćiwością powáżna/
wßelka Chrześciáńska/ Szláchecka/ Zakonna Kapłáńská/
Prałacka Cnotą się popisował. Cożinnego ztey powieści
vrobię/ tylko to/ że Oyczystey kleynot zá kunszt dzieł swoich
stáwiaiąc/ Niedzwiedziá osiadał/ y pod wędzidłem trzymał/
Ierem. 50. z Jeremiaßem mowiąc. Confractus & cõtritus est malleus
vniuer-

…æ terræ. Nie wiem iáko wczyim/ átoli womim że
życiu ſtruſony ieſt Niedźwiedź/ ktory ſtomporami ſwo-
imi iáko młotámi wielki nátłukł.

Wenecyáni mieli ſnáć Gay ták cudowny/ że wnim ſrogości
prodzoney wſzelka dźicźizná pozbywáłá: zgodźił ſię tám y
záſzek z iágniątkiem/ y niedźwiedź z ielonkiem; piſze o
Strabo lib. V. Zániechaimy gaiow obcych/ oto domo- Strabo.
Jch MM. PP. Dembińſkich Fámiliey mámy; tu dźi-
ną pychy/ roſpuſty/ gniewliwośći/ zbytkow/ rebelliey y
i podobnych dźiwow ciſźeie/ á zgołá niſźczeie. Jákoſź
Przewielebnym zmárłym Prałácie zniſźczáłá/ á ieſźcze
tzekę/ w Pánu tak świątobliwym y zacnym bodáy poſtałá.
Cwalebna tedy rzecz v mnie że ſiedźi ná Niedźwiedźiu Pánná.

To mie nie ćieſźy/ yſź ręce roſźerzone trzyma: bo Polityká
zwłaſźcźá pánienſka/ ſtromnie założone mieć káże. Tak ieſt
trzymáią ſię tey dźiewczy polityki ſtrugáne y bryźowáne łá-
ći; zákłádáią ręce/ bo niemaſź co/ albo ſię teſź niechce robić.
Stant (czy ſedent) tota die otioſi. Obſerwuią też Polity- Matth. 20.
kę ácz niepolitycznie ſtámpcy; kurczą ręce żeby niewygodźić/
potrzebnemu nie wdźielićź ścińkáią coby ku ſobie folwárk-
czek/ máłętnoſtkę/ tyſiączek przygárnąć. Væ qui coniungi- Iſa. 5.
tis domum ad domum/ & agrum agro copulatis. gánionó
dawno ten kurcz. Iſai. V. Tez ręce ſkładáią niektorzy zámá-
dláiąc ſię cudzego. Był tákí ż przedniey ſźych bogaczow/
ktory nie wſtydał ſię żebráckim ſpoſobem wymadláć tego/ do
czego práwá nie miał. Da mihi (ſłowá iego były) vine- 3. Regni 21
am tuam. Krol to był Izráelſki Achab. Quàm abiecta. (mo-
wi Ambroży ſwięty) quam vilia hæc, non habent humi-

litatis affectum, sed cupiditatis incendiu. Coż iest Miłości-wy Krolu/ że máiąc dostátek wszystkie bez wstydu żebrzesz/ y mowisz da mihi? Niedźiwuyćie; goraczká go chćiwości rospalila/ Cupiditatis incendium, ztąd ládźico bredźi stanu Pańskiego przebaczywszy mniema że vbogi nędarz zniego/ przetoż żebrze y wola da mihi. Nie bawiu się mężne y prawodźiwe Szlachetne ánimusze kurczem onym; y do prace/ y do choynośći/ ręce wyćiągáć/ to ich polityká. Piszą sobie v o raz práktikuią onę łácinę. FORTIA AGERE E T PATI, ROMANVM EST. y owę drugą/ LIBERALEM ESSE, REGIVM EST. To ánimusz Pánski/ odważnie dla Bogá/ Oyczyzny/ Fámiliy/ Przyiaćiela czynić/ to wysokie serce/ hoynym się każdemu stáwić.

Vmiał/ y od práwim oboię tę łácinę reduk ował Abrahám Pátriarchá S. Chcećie tę práwim widźieć? Zabrałá mu swá wolna piaći Krolow kupá wźiemi Sodomski Lothá Brátá iego ze wszystkim co miał. Dowie się otym Abrahám/ álić záras Jonaki domowe pod choragiew gromádźi. Numera-
Gen. 14. uit expeditos vernaculos suos, trecentos decem & octo, álić pogon zálotrámi czyni; & persequutus est eos, álić ich iáko muchy dławi y płaszą; irruit super eos nocte, percussitq; & persequutus est eos, álić zábrány p'on odbiera; reduxit omnem substantiam & Loth fratrem suum. Otoż AGERE FORTIA, ET PATI. Oto ręká do prace wyćiągniona; á
Gen. 12. LIBERALEM ESSE gdźie? Plantauit Abraham nemus in Bersabee, mowi Duh S. Gen. 21. Zálożył gay; álbo iáko Szpargał żydow Krzowia go Thargus. Sad: po co? ábywszystkie p[illegible]aniki/ przyiaćiele/ sąsiády/ rożne gośćie frukt-

ktám

kráni częstował. Dobra in praxi lekcia. LIBERALEM ESSE. Także Genes. 18. V drzwi namiotu swego pilnuie/ strzeże; kogoż przemiiaiących gości/ktorych zdaleka zaczrzawszy Cucurrit in occursum eorum (mowi pismo) Starusżek lat dziewięćdziesiąt dziewięć maiący/dziad zgrzybiały/ iak ieden młodzik bieży/ czołobitna politykę z vniżonnością wyprawuie/ & adorauit in terram. A co dziwnieysza trzech widzi apparuerunt ei tres viri, á przecię iednak iak do iednego prawi. Domine ne transeas seruum tuum: Panie proszę cię na chleb do siebie. Coż to iest Abrahámie/ trzey obecni goście/á iednego mieniszż podobnoć to iuż nieboraku skáry oczy y okulary falluią? Nie. Widział dobrze yż ich trzey było/ mowi bowiem do nich Lauate pedes vestros & requiescite sub arbore. ale iako stampa y kaleká phántázya z gościá iednego trzech sobie imaginować zwykłá; ô iuż ći przyiáchali(mawia) gromádaż sam wielka; á nie będźie ledwo gość ieden albo drugi; ták ochotna Pátryárchy onego szczodrobliwość/ trzech gości iednym poczytálá. Oroż ręká do hoynośći ściągniona/ oto LIBERALEM ESSE: Tozo Dawidzie/ o Alexándrze Wielkim o Augustcie/ Vespásianie/ Konstántinie Cesárzách/ y o wielu innych pogánskim albo Chrześciańskim piorem opisánych rozumićie; ręce ich wyciągnione były y ad FORTIA AGERE ET PATI y ad LIBERALEM ESSE, prácowáli odważnie/ dawáli hoynie.

Nie vposledzay cieszż wey mierze dzisieyszy Ich MM. PP. DEMBJEŃSKICH ozdobny Pánny: oto rozszerzelá ręce dáiąc znać/ że w roznych Domu swego Personách/ że w Przewielebnym zmárłym Prálácie/ vmiáłá dla

Bogá

Bogá/ Oyczyzny/ Familii/ Przyiaćieła/ ſámſiebá FORTIA AGERE ET PATI. nic to było Przewielebnemu STANISŁAWOWI DEMBIEŃSKIEMV publiczne y poważne *Rptey Legátie*, nic trudne y záwiele prácowitości obce y domowe/ nie mnieyſzym kośtem iáko y ánimuſzem Páńſkim á ſzcześliwie ponośić. Nic to było do káżdego ſtanow wſzelkich człowieka z ręká ochotney gotowośćiey przybiegáć y

Iſai 6. z świętym Wolumnátiuſzem mowić. Ecce ego mitte me. Káż ſobie vſłużyć Mielośćiwi KROLV; káżćie co dla dobrá pośpolitego prácować Oświecone Xiążętá; Wielmożni Senatorowie y Stároſtowie/ coſz czynićie? ná iedno ſtánienie wáſze ia gotow; káżćie ſobie co robić Szláchetni krewni/ Przyiaćiele y ſąſiedźi: káżćie ſobie wygodźić Zakonnicy/ Mieſzczánie y wieśniacy: wydam ſię na podrożne fátygi/ ná vſługowánia rożne ochotnie/ vmie ręká moiá dlá káżdego z was Fortia agere & pati, vmie y Liberalis eſſe. Nie żáłuie w Domu moim chlebá/ nie kurcze bogáremu y ubogiemu ręki/ ludzkość moią y vkładność w rodzonā/ powolność moią ku wſzem ludźiom ochotna rozſzerzáć ia káże. Siádayćie do ſtołu mego Synowie moi Zakonni/ á ſiádayćie káżdodźiennie/ ſiádaićie ná mieyſcu pierwſzym/ ieżeli komu/ tedy wam ręką moią zawſze powinna Liberalis eſſe.

Niewiem iezeliśćie poſtrzegli/ ia bárdzo dobrze bácze/ yſż tá Pánna w ręckách nic niemá. Przynamni ſtuſzna było mieć wiedzy há mulec ná Niedźwiedźią/ á w drugi pálcat. Alec cym ſámym/ że iuż beſtya ona/ iákom wyżey námieniō/ powolna/ nic porym oboygu. Dam ia zá pozwoleniem wáſzym co innego zokázyi prácowitośći y hoynośći oney. Philoſtrate

lib:

lib. 5. pisze o iednym v Gádytáńczykow kleynocie. Drzewka Oliwne kształcenie z szczerego złotá vrobieli/ á miásto fruktow Szmárągi dáli. Zácna y bogátá sztuká/ kiedyby nam iey názyczyć chćeli; ále ć iuż podobno od chćiwości ludzki wszárpánię y łámánię poszłá. Wszystko záiedno. Sáć v nas kosztowniey sze y zacnieysze skarby. Chrześćiáńska Religia/ Zakonna całość/ to Oliwá pokoiu z Bogiem y bliźnim: to kleynot z kruszcu złotey mielości vrobiony. Zniego wynikáią zielone frukty spraw żywych/ Cnot przykładnych/ zásług niezwiędłych Szmárągi. Daymy ż ten kleynot wręczę Pánnie oney/ y oraz te słowá nápiszmy. ET AD CHORVM. dobry choć nie wydworny tytuł. Vmiałás Cna Pánno wrożnych Domu swego/ y Wielmożnych/ y Przewielebnych y Szlachetnych osobach/ (á zaż ich mało?) vmiałás y w Jaśnie Wielebnym Prálácie zmárłym nosić złotá Oliwe Kościołá y Zakonu/ piastowálás ią z reuerentyą wielką y czułością Pásterską; vczyniłás duszom y zakonnym y innym/ dla większey ich ozdoby/ Szmárągow cnot ślicznych/ vmiałás w szędzie rozmnażáć chwałę Páńską/ y ozdobę Domu iego; y w Bledzowies nie zápomniałá dla tey Oliwy przy Abackim Regimencie FORTIA żwiązczá z pogránicznemi AGERE, ET PATI, ET LIBERALIS ESSE, z kosztem wielkim/ bá y z przygnieniem wylánia kwie odważnym przysłowiczne całość tey Oliwy Przewielebnemu Prálatowi odkupować. ET AD CHORVM. Wdługą rękę dzwuny tysz to Pánnie Jábłko złote drogiemi kámieniámi ni ozdobne; tákie niegdy Henrikowi Cesárzowi pod czás iego z rąk Máchyi w Rzymie dał Benedykt Oćiec S. w Rocie Pápiestim. O Ks. Benedikt Papiez.

przy tym Jabłku napiśmy. ET AD FORVM. Nasza Koronni Synowie Jabłko złote swoiey Oyczyzny; nie dała się wrzey pracy wyśledzić Cna Ich MM. PP. DEMBIEJSKICH Familia/ y dostoynościa po rożnych stołkach Senatorska/ y czułościa Prałacka/ y odwagą Rycerska/ dopomagała piastować/ bronić/ zdobić/ Jabłka onego. ET AD FORVM.

Nie zawádzi tego wszystkiego Chronika potwierdzić. Bierze zle á niespokoyne Litewskie Xiąże imieniem Switrigello Władisława Krolá Polskiego w sequestr (niepotrzebny y niepoczesny to był sequestr) áż tu Seymu Warteskiego w Roku 1430. Constitucya Wielebnemu Wincentemu DEMBIENSKEMV Custosowi y Kánonikowi Gnieźnieńskiemu Dziatki Krolewskie wręgúnent/ y czwiczenie podaie. Umiera Woyciech IASTREMBIEC Arcybiskup Gnieźnieński; áż tu po nim onże Cny Prałat w Roku Pánskim 1435. Prymasem zostaie/ áż od Oyca S. FELIXA IV. w Roku Pánskim 1442. Purpure Cardinálska bierze. Polegá ná placu przeciw Bissurmaninowi Władisław Krol Polski y Węgierski/ áż tu pomieniony Cárdinał y Arcybiskup wprzod Bolestawá Xiąże Mázowieckie/ potym Kázmierzá Krolá zmárłego Brátá ná Pánstwo máści. Co to proszę innego tylko Jábłko Oyczyste piástować y szczyćić? Uuż. Uprzadł sobie w mozgu Jerzy Krol Węgierski/ iákoby pomieniony Kázmierz Krol Polski pewne iego fortece osieść miał; áż tu Szlachetnego Jákubá Dembinskiego w Legácyi á szczesliwy y do zwodzenia hárcow odważny wyselała; ażgo potym Krolewskiego pułku przeciw Krzyżakom

Switrigelo Xiąże Litewskie.

Vincenti Dembienski.

Władisław Krol Polski.

Ierzy Krol węgierski.

Iakub Dębinski.

Krzyżacy.

kom Wodzem czynia. nie omylano się ná tym/ zgromiel swawolna Krzyżácka kupę/ z Cyczyszy ziemie ná granicach Márgrabstwá Brandeburskiego/ broniac Jabłká Cyczyskiego/ rozegnal. Daliß. Wznieca się rozruch zá podzegániem Predyslawá Scepusienskiego Staroszy/ miedzy Polskim y Węgierskim Krolmi/ áż tu nasz on Kázmierz Krol Polski/ drugiego Jakubá Dembinskiego Podstarbiego Koronnego y Wielgo Rzadzcę Krakowskiego ná vgászenie oney wrzáwy posełá; áż mu wniebytności swoiey w Roku Páńskim 1466. rzad máley Polskiey zleca. Áż go znowu Seym walny do Czeski ziemie po trzykroć/ y znowu do Węgierski ná vspokoienie dissidentow krabrnych/ áż y do Oycá S. do Rzymu posila. Áż tu Wielmożny Podstrabi/ Węgierskiego y Polskiego Krolow w Roku Páńskim 1470. pokoiem wiąże; áż do Papieżá miedzy Polská y Prussámi iednosć przynosi; áż onego Jerzego Krolá Węgierskiego swoia persuásya do tego/ żeby po swey śmierći Państwá Czeskiemu Krolowi nie zlecał/ wiedźie. Áż on ieszcze Kánclerzem Koronnym zostawszy Máćieiá Krolá Węgierskiego Polskie granice plundruiacego zá roskázániem Krolewskim wygánia/ y iák muchę płasza: áż Regimentarze Woyská nieprzyiaćielskiego do pokoiu zwodzi/ fortece im odbiera. Áż znowu w Roku Páńskim 1479. po skonczeniu woyny Pruskiey gdy się Krol w Litwę puścił/ Kawalerie zásłużone dáie/ y chorągwie zwiiáć roskázuie. Pátrzćie iák prácowite/ iák wierne y dźielne Jabłká złotego od przezacny Jch MM. PP. Dembińskich Fámiliy piástowánie. Tu przypomnićie Jásnie Wielmożnego Páná Jego Mości Páná Máćieiá DEMBIEN-

Predisław Staroszta.

Drugi Jakub Dembinski.

Maćt Krol węgierski.

Maćt Dembinski.

SAJEGO Wolewodę Wendeńskiego/ y oraz dźielne spráwy iego wkrotki Sumárius zbierśćie. Hetmána Wielkiego Zámoyskiego bulawę pod Stephánem Krolem w Inflácich trzymáiąc/ iák mężnie przeciw kacyśnikom nieprzyiácielskim ona władał? stołeczne miásto Inflackie Wendá názwáne od niezliczony zdrádliwych Mostalowzgráiey oswobodźiel. Máchometskie chorągwie wdźikie mieysca zagnawszy ná 80000. bitnych mężow poráził; y znowuż Mostiewskich pobráwszy nowe zpotęgá zdrádliwie pod stolicę ciągnących 40000. szczęśliwie/ iáko mąż woyskowy/ oyczyste iábłko miłuiący y piástuiący/ zbył. Tuż wedle niego położśćie Jásnie Wielmożnego Páná Jego Mości Páná WALENTEGO DEMBIENSKIEGO Cánclerzá Koronnego/ potym Páná Krákowskiego/ y innych wszystkich Dominátego & ságo & togá przezácnych mężow: wszyści ći nie żálowáli dźielności przewáżny y wpiástowániu/ y wszczyceniu Jábłká Oyczystego prácowáć. FORTIA AGERE ET PATI, ET LIBERALES, dla cáłości Oyczyżny/ ESSE. Miedzy nimi położśćie Przewielebnego STANISLAWA DEMBIENSKIEGO Opátá zmárłego Bledzowskiego/ multis functionibus Krolestwu y Rzeczypospolitey zásłużonego/ chocbyśćie nic więcy nie powiedźieli tylko to/ że przez lat dwádźieśćiá y trzy niemal káżdodźiennie wtym tu pográniczu murem Oyczyżnie swoiey bywał/ o ktory murzilnie nieprzyiácielskie inkursye się odbiiały/ dość mu wonym Jábłká piástowániu y szczyceniu przyznáćie.

Walenty Debinski.

Zokázył życzliwego piástowánia Oliwey oney y Jábłká onego/ stáwiáia mi się obecnie ná ony Pánnie roszczosáne woey. Coż

sy. Coż iest? albo do slubu wedrwieß Pánno? Ták iest. Jch MM. PP. Dembinskich Fámilia zawsze wslubinách z Bogiem y kosciolem iego chodzi. Wiárá prawdziwa Katolicka Rzymska od niey w cale dochowaná/ iest zaręczeniem y zwiastkiem slubu rego; albo też w Przewielebnym zmárłym Prałacie stan oraz Kapłáński y Zákonny był vtráfieniem slubnych kędziorow onych. Chodźi ráß Fámilia w slubie z Oyczyzna y Regimentarzámi iey; gdy inni rokoßowáli/ gdy conspirácye/ conivrácye/ confederatie/ y tym podobne rebellie w Czechach y w Polßcze wznieciáli/ Przezacna RAWICZANKA, á pogotowiu Jch MM. PP. Dembienskich Fámiliá/ Pánom swoim wierna y życzliwa zostáwáłá/ dźielnoścíą y rada one kleynoty życzliwie piastowáłá/ odważnie ßczycielá. Nie lenielá ßię dla záchowánia cáłości ich FORTIA AGERE, ET PATI: y własny swoiey Czeski źiemice/ w ktory swoię reßydencya miałá/ odbiezeć/ o czym Cromerá lib 3. pag 37. czytáć może kto chce. A bodayći nie na pokazánie tey swoiey z Czech do Polski transmigratiey ręce wyćiągnione tá Pánná ma. Bárwielám ßię dorad (iákoby rzekłá) w Czechach tám/ przenioßłám ßię do Polßczßám; vlubielám tu sobie gniazdo rumne y przyßtoyne. Inuenit quasi nidum manus mea fortitudinem populorum. Isaiæ 10. Isa. 10.
Baczęia wnarodźie Czeßkim odwagę y Męznoßć wielką/ ale y w Polßkim náyduię dźielnoßć y ßilnoßć większa/ wnim tedy iáko wgniazdźie vsiadę. Chaldeyczyk miáßto onego fortitudinem kładźie strenuitatem. Chyzy/ obrotny y ochotny lud Polßki/ znim mießáć przydźie. Oleaster inaczy. Inuenit manus mea ßubßtantiam populorum. Będźieć y w Polßcze co

 leżć/ nie

ieść/ nie schudnie przy Bogo stawiestwie Páńskim/ y stráżniu moim oborą/ gumno/ y śkatułá. Weyćie/ rozszerzone y pracowite ręce nálázły wszystkiego dostátek/ substantiam populorū Bo iáko Manus remissa operata est egestatē. Prou. 10. z Hebreyskiego słowá Capach, manus remissa wykłáda się contracta, curuata, gnuśna y skampa ręká nędzę tworzy/ im bárzey zdźmieszż/ zwłászcza ieżeli raczki założywszy prozno siedźiszż/ tym bárziey chudnieieszż. Ták manus fortium, álbo z Zydowskiego Iadath manus extensa, do pracowitości y hoyności wyciągniona ręką/ diuitias parat, mnogie dostátki sposábia. Nie dźiwuićież Auditorowie moi/ że w osobách Domu swego Przezacznych/ że w Przewielebnym z márnym Prałácie/ tá Pánna ręce nieskurczone trzyma; do ćieszkiey prace/ do ludzkości hoyney/ do wiernego przyzáreczeniu swym Oliwy y Jábłká páństowánia/ do wynaydźienia y wstánia bogátego gniazdá/ wyćiągáć ie przyszło.

R. Simeo. Rácz y. Przypátrzćie się ozdobie głowey iey. w koronie/ to tá Pánná. Rabbi Simeon wksiąszce iedny pirke auoth názwány c. 4. ctzery korony bydź mieni. Corona legis, to iedná; z Constytutyi Boskich/ iáko zdrogich perel y kámieni wwita/ ktora duszе wierne Bogu záślubiá. A dla tyć podobno przyczyny Stáreczyzność Hebreyska wdźień piećdźiesiątnice/ kiedy z gory Synai práwo od Bogá brálá/ głowy swoie koronami ozdobiełá/ piszе otym Lyranus in cap. 33. Exod.

Liranus. Dźiś (iákoby rzekłá) záręczynie moie: z Bogiem/ słuszнie w Wiencu chodźić. Corona Sacerdotij. to druga/ boday nie oná ktora Duch S. ná głowie Aaronowey pokázuie tymi słowy. Corona aurea super caput eius, expressa signo

sanctita

sanctitatis. Piękna głowy kapłańskiey ozdobá/ Swiątobliwość. Corona Regni to trzecia. Krolom złota pospolicie dana/ á zákładnym Koronnym Synom v Athenczyków z rozg oliwnych vplecióna dawano/ pisze o tym Val. Max. lib. 2. Iust. Corona bonæ famæ, to czwarta; ktora wstawiwszy Cnoty Miłosniká gloriá &honore koronuie. Kładzieß ná głowę tey Pánney w Przewielebnym Prałacie residuiący koronę ktora chcecie. Jeżeli owę pierwszą; dobrá. Conseruauit legem Excelsi, możecie przy niey ten Epigráf dáć z Ecclesyástiká. Wielozdobny wieniec Constitucyi Boskich y kościelnych/tudzież vstaw Zakonnych Przewielebny Stánistaw Dembienski; zaręczył się nim przy zakonnych ślubách Pánu swemu: owszem wiele duß regimentowi swemu podległych onym koronował/ y Nástempce do tákowyż prace/ á wczás/ obstalował/ słuszna go też nim ozdobić. Jeżeli dacie koronę wtora/ bárzo Przewielebnemu kápłanowi temu życia swiątobliwośćia Wielkiemu przyzwoita. Ecce Sacerdos magnus (przypiszcie) qui in diebus suis inuentus est iustus. Sprawiedliwość y bogoboyność iego niech go koronuie. Jeżeli trzecią włożycie/ y tá niezła; Koronnym synem bywszy przysłużył się koronie Polskiey y Bráci swoiey wszystkiey; przysłużił się dzielnością/ hoynością/ powolnością przyiemną/ słuszna go Wiencem Oliwnym vkontentować. Jeżeli czwarta dacie/ bárzo piękna; wstawiłá go Cnotá iego wysoka y w Oyczystych y obcnych kraiách/ podniosłá go wysoko/ y ná krzesle Abbackim osadziłá/ niechże korona sławey ozdobiony będzie. Przybaycieß piąta pálcem Bożym vkazána Eccl. 25. Co-

Valen: Max. lib. 2.

Eccl: 44.

Eccl: 41.

Eccl: 25.

Eccle. 25. rona senum multa peritia. Poblogosławił mu Bog że longitudine dierum repleuit eum. około siedmdziesiąt lat wzyciu doczesnym go piastował. Vmiał na dobre zażyć dni swoich Cny maj: nie żałował kosztu y zdrowia swego: biegał porożnych krainach szukaiąc drogich Mądrości y wiadeczności kamienia: z ktorych peritiey koronę tak ozdobną y kosztowną wrobił / że było co wonym Przewielebnym Stárusżku widzieć/ było co słyszeć/ było się czego nauczyć. Nic to ie bylo dzieie poroczne y koronne y Cudzoziemskie iak z Regestru opisować/ nic Historie z Cromera/ Długosza/ Tácita/ Liiuiusza/ y tym podobnych przypominać; Nic mieysca y Processy prawu należyte przywodzić; nic położenia kraiu/ dzierzaw/ włości/ miast rożnych/ iak z Mappy słuchaiącym malować/ nic Familyi Szlacheckich Genealogie choć zawiele poplecione wywodzić. Dobrá to/ ale trudna do wiązania experientiey Koroná/ wiele subtelnych w spoieniu swoim pantalow zawiera; ieden nasubtelnieyszy y nayrudnieyszy/ ktory wszystkie spraw życia ludzkiego korony mistetnie zamyka/ y ostatecznie spaia. BENE MORI. Drogi choć ostatni pantal/ pretiosa mors sanctorum, ale stuczny y trudny/ nie lada kto go potrafi: discę mori, nie dano nam sposob robienia y haftowania iego podaia. Dla tegoć wielu choć mądrych y bieglych Experientow od siebie odraza; nie pokazuy im go/ ani wspominay/ zaras się kwaszą/ ni twoie dziecł kwiela. O każdym zuych mowi Iob S. cap. 21. Ipse ad sepulchra ducetur, & in congerie mortuorum vigilabit. A niechce się on boiaźliwy delikat iać ostatniego pantalu? wiedzie go gwałcem do niego/ ipse ad sepulchra

Psalm. 90

Psalm. 115.

Iob. 21.

ducetur.

ducetur á iákiś pożytek z musu tego? táki/ że od strachu zbledniele/ y oká wspáwie zbawiemy nie zmruży/ in congerie mortuorum vigilabit.

Nie ták Przewielebny náś STANISLAW DEMBIENSKI, sercem nie vstrászonym przyspiewabiał się iáko Chrześciáński y zakonny człowiek/ aby w koronę Experyencicy pantał śmierći szczesliwy wprawiel/ Cupio dissolui & esse cũ Christo, mowiel zonym wybornym koron háfterzem. O kiedyby co prędzey koronę życia mego zákończyć/ á Chrystusá obaczyć; pośpieszyay śmierći/ czás iuż ostátni slężby Cupio dissolui. Philiu. l.

Dziwuie się Lyránus Moyżeszowi; ták odważny resolut byl z niego; że mogąc zwlec ná czás długi śmierć swoię/ on co prędzey powabiel ia do siebie. Vlciscere prius (mowi do niego Bog) filios Israel de Madianitis; & sic colligeris ad populum tuum. Vmrześ Moyżeszu/ ale nie pierwy áż Madyánity pobiieś. Coż ná to Mężu swiątny? zwlecz tę bitwę z nieprzyiaćiołmi ná czás dálszy/ odłożyć ia do lat kilkunastu/ tym sámym życie swoie przedłużyś. A co po tey zwłoce; odpowiada. Co ma bydź potym/ niech będźie teraz. Statim armate ex vobis viros ad bellum. Szykuyćie mi się co prędzy/ stańćie mi z záraz wspáwie/ bo y ia záraz vmrzeć pragnę. Gdzieżby resolucia Statim. Przenioś ią się od Moyżesza do przewielebnego STANISLAWA DEMBIENSKIEGO. Napráwię ię swoiey życia mego Páńie/ dośyć ták dośyć/ czás z tego Niedźwiedźia zstąpić/ czás dostatnim pantalem koronę życia mego záwrzeć/ niech się to Statim y mi mnie wypełni. Patrzćie iáka odwagá Cne-

go n ężá tego/ śmiercí z ochótną gotowośćio czekáć. Cożtu
pomyślił? tylko że nieydzie wćpnieyſzy Rzemieślnik wieniec
życia iego pożądanym dregim pantalem záwárł ſłowy
Cant 4. onymi; Veni ſponſa, veni coronaberis. Z ſiądzy z Nie-
dźwiedźiá duſo/ czas z tym światá do nieba przenośiny vczy-
ńić Maſz wiele koron ktores prácowićie w officynie ziem-
ſki robiłá/ koronę Legis, Sacerdotij, Regni, bonæ famæ,
experientiæ, dobre y zacne to korony/ ale bez owy nic nie ſą
co iáz owia Corona gloriæ. Táć ieſt dokończeniem wſiel-
kiey ozdoby ich/ tá ich vkontentowániem ſzcześliwym/ podź
że tedy podź/ bierz też ozdobną w officynie gorny vwite
koronę; accipe coronam quam tibi Dominus præparauit
in æternum. Wyćiągnije też ręce one ktore Jabłko y Ga-
liwę piáſtowały wiernie/ ktore do hoynośći nieſtrzone by-
ły/ á ściągni ie po ozdobną zwyćięſtwá nieuſtáiącego pal-
mę/ niech zá prácowitość ſwoię vkontentowáne będą.
Już (mocnie Bogu vfam) Przewielebny STANISLAW
DEMBIENSKI z Niedźwiedźiá tego świátá z ſiadſzy do
gornych pałacow po onę koronę ſię przenioſł; á coś wie-
dźieć ieżeli nie w Łodźi iáki rumny y beſpieczny; w fak ſtá-
Proſper. rożytność v Proſperá in'Anathemátiſmis powiádałá/ iż du-
ſze ludzkie z ziemie do nieba w Łodźiech iakichsiś Slone-
cznych y Miesięcznych ſię woźiely. Szcześliweś to dla tak
ſzcześliwego towáru Nawy były. Aktoraż może bydź ſzcze-
śliwſza/ rumnieyſza/ Płánetom niebieſkim podobnieyſzá/
iako Twoiá Jáśnie Wielm ożny y Przewielebny Páſterzu
POZNANSKI Pánie/ Pánie y Dobrodźieiu naſz Miłośći-
wy. Ty iedyno Zoſćiołá Páſtiego y Oyczyzney miely

ozdobą/

ozdoba/ tudzież osobliwym Swiętego Cisterciium Sźemáckiego PROTECTOREM bywszy/ umieś odważnie Jábłko y Oliwę piástować/ báy FORTIA dla ich całości agere & pati & liberalis esse.

Ty/ W łodzi Pásterstwá/ nie tylko Dioecesi Poznáńską/ ále też Oyczyznę wszystkę poważnie y szczesliwie woziś. Dostało się tey woszby Przewielebnemu STANISLAWOWI DEMBIENSKIEMV; oto w Náwie Pásterstwá Twoiego popłynął/ z źiemie do kryształowego portu; z którego z vniżonnośćia iáko służebnik powolny wespolSuccessorem swoim y z synámi duchownymi przypada do ćiebie zá wszystkie ieszcze za żywotá wroznych okázyách vznáne życzliwości/ y poszánowánia; niemniey zá tę dźisieyszą Chrześćiáńską/ kápłáńską/ Pásterską vczynność/ do ktorey præsencya y práca Twoia Páńska mielośćiwie concurrowáć raczyś/ dźiękić oddáie/ y śliczną onę zrymi słowy záleca Oliwę. CARA EST FERATVR. Drogiś to w kośćiele Páńskim Chrześćiáńskim y Zakonnośćiey skarb/ nośić go wiernie/ czulo piástować/ żeby ktory śmárág nie odpadł/ żeby się ktora gáłazeczká nie wkruszelá/ potrzebá.

Jásnie Przewielebne Woiewodowieckie/ Oberstie/ Pánádystie Mielośćiwe Pałácowo: Wielebne Duchowieństwo: Zyie WMośćiow on żywy Brátérski y Przyiacielski affect/ ktorego w okázyách rożnych Cny STANISLAW DEMBIENSKI doznawał/ pomagáliśćie Consilio & auxilio zá żywotá Brátu swemu; y przy zawárćiu ostátniego pánctalu stáwieles się obecnym Przewielebny Opácie Oberski: oto y teraz ieśteśćie wszyscy pomoca y ozdoba grobszczinowey vstu-

wey vſługi: Zá co wſyſtko WM:ściom dźięki czyni/ y Oliwey oney piaſtowánie zaleca. CARALST FERATVR.

Przewielebny Succeſſorze/ luboć to Cny Stáry y Dobrodźiy Twoy ſzczesliwe z ziemie do nieba transmigratya vczyniel/ aby iednák wpamiątce potomny v nas zwitnał. Excedens terris veſtigia (nie parua iako Silius Italicus Poëta okazis napiſał) ale Magna reliquit.

A zaß to nie wielka y nie znáczna impreza dostoyności wtym tu mieyſcu Abbeckí Succeſſorze Ciebie Przewielebny Náſtempco Memoryalem ſwoim wtey Bledzewſkiego Ciſtercium winnicy zoſtawiel; y oraz Cnot y zaſług ſwoich wyſokich znakomite veſtigia przydał. Będźieß tedy Prałackich y Zakonnych dźiel Magnum nie parvum Cnego Dobrodźieia Twego veſtigium; ktory żegna cię oſtáteczníe/ zá powolności y poſłánowánia wſzelkie y zá te około pogrzebin podięte okazałe y prácowite koſzty/ dźięki oddawßy/ zoſtáwuieć kleynoty bárzo drogie/ duchowne ſyny ſwoie. Teć ſą magna veſtigia od niego na wieczna pámiątkę zoſtáwione. Mortuus eſt pater illorū & quaſi non eſt mortuus, ſimilem enim reliquit poſt ſe. Zyie w Synách ſwoich świętego zgromádzenia Bledzewſkiego mieluiacy Ocieć/ tám go obecnego mieć/ tám żywym y znáczným regiminentu iego veſtigium Cny Succeſſorze będźieß.

Wielebni Cycowie y Bráćia Zakonni: ſłuſznie po zeſćiu Cycáták dobrego z Helizeuſſem płákać y wołáć máćie. Pater mi, Pater mi, currus Iſrael & auriga eius. Ach załości Dobrodźieiá mielego/ Páſterzá czułego pozbydź? A on wam z Helize-

4. Regum

z Zelizeuße płaßcz opátrznośćiey swoiey/ Præsydenciey Successorá swego/ ktorym płaßczem waße sieroctwo iuż iest odźiáne/ zpuśćza/ y z Apostołem mowi. Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Gárni ćię się pod ten płaßcz wßyscy/ błogo wam pod nim będźie. Miłośćiwi Przezacni y Szlachetni Krewni/ Przyiaciele/ Powinni Compáni/ y Sąsiedźi; żegna y WWśćiow ostátecznie/ zá wßelkie vprzyime y serdeczne áffekty/ zá vsługowánia y przyiáźni życzliwe/ y zá dźisieyßa ná krotkośćie się ochotnie zgromadźili żałobę wielce dźiękuie; y Jabłko ono Złote vkázuie wte słowa VNICVM EST, CAVETE NE PEREAT. Oyczyznę wáßą iedyny skarb; czuwa nan wśćiekły Biśśurmanin/ pilnuie ßtuczny Zamorßczyk/ czuło go piáśtuyćie/ mężnie bronćie. Hebr. 13.

Służebni y poddáni wßyscy/ niemáß Páná y Dobrodźieiá wáßego/ w krainę dáleką vbiezał. Viam vniuersæ carnis ingressus est. Zoßtawa iednak przy was w Cnym succeßorze swoim/ on wáßa pośćiecha/ obrona/ y contentacya będźie.

Już nas Przewielebny STANISŁAW DEMBIENSKI pożegnał/ y tak iakośćie słyßzeli vdárował. Niesćieß Przezácne ćiało iego do grobßztyná/ y ná nim táki epigraf kośćielny/ iáko Prałatowi kośćielnemu/ dayćie.

HIC EST VIR, QVI NON EST DERELICTVS ADEO, IN DIE CERTAMINIS SVI, ET IPSE.

CON-

(§)

CONCVLCAVIT CAPVT
VRSI (*miasto Serpentis*) ANTIQVI.
MODO CORONATVS EST:
QVIA FIDELITER VICIT
IN MANDATIS DOMINI,

Mężnym kárku Niedźwiedźiego ſtárćiem:
Wiernym Oliwey y lábłká á ſzczyceniem: wyſłuzył Koronę.

A iezliby kto zopytał.

QVIS EST HIC ET LAVDABIMVS EVM?

Odpowiedźćieſz y poważnymi literámi nápiſźćie

STANISLAVS
DE DEMBIANY
DEMBIENSKI
ABBAS BLEDZOVIENSIS

Ieszczesz nizey wyryićie

HIC EST FRATRVM AMATOR.

A żeby kto nie rozumiał iż to Maż zprostego szeregu: przydaćiesz

ET TOGA ET SAGO ILLVSTRIS
ambidexter

ET AD CHORVM: ET AD FORVM.

y daley

QVI NOVERAT PRO DEO, ECCLESIA, REPVBLICA, FORTIA AGERE, ET PATI, ET LIBERALIS ESSE.

y trochę nizey

Excedens terris vestigia Magna reliquit.

To napisawszy: przydaćiesz.

MEMORIA EIVS SIT IN BENEDICTIONE.

AMEN.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0020131

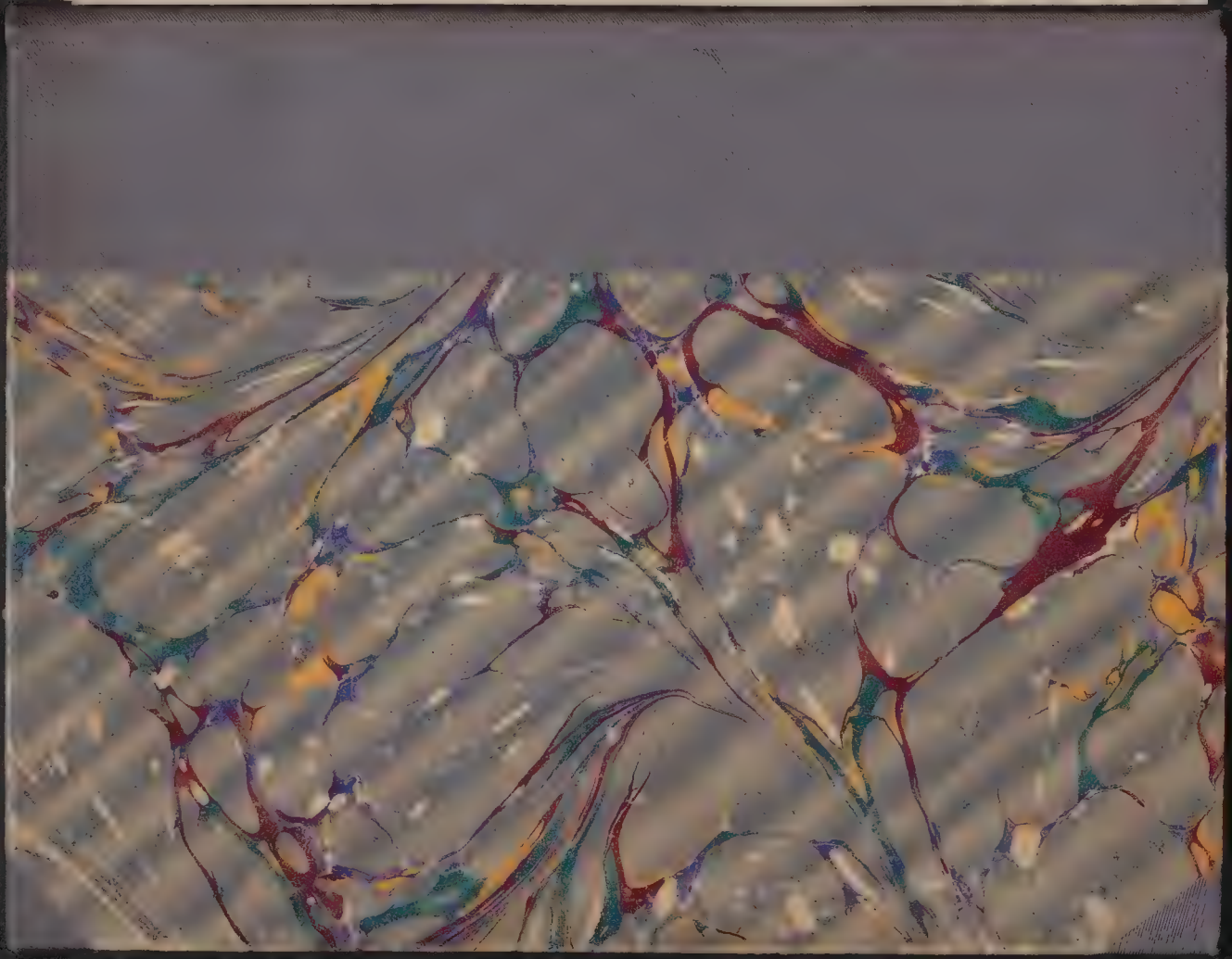

POSAG

Pierścieniem, Bakułem, Rogámi, ozdobiony

Przezacny Pánnie Cistercieńskiey Oblubienicy Boskiey wielmi Kościołowi świętemu zásłużoney, od Swiętego Mikołaia Biskupa.

Przez ręce Jáśnie Wielmożnego y Przewielebnego Páná/

IEGO MSCI.

X. ANDRZEIA

SZOŁDRSKIEGO BISKVPA POZNANSKIEGO

w Kośćiele Bledzowskim oddany, przy Consecracyi

Przewielebnego Páná, Iego Mści X.

THEODORA PAWLOWSKIEGO OPATA BLEDZOWSKIGO

ięzykiem y piorem,

Przez X. Łukáſzá Taſzewskiego S. Zákonu Ciſtercienskiego Kápłána Theologa, Pánien Zákonnych Owienskich Spowiednikà, wyrażony.

Roku Páńskiego 1641. dnia 6. Grudnia.

41593

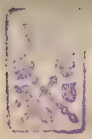

Przemowva.

Coż to za Metámorphosis / á iák nagła? Przezácni Auditorowie moi. Dniá wczorayßego załobna processiia; dźis weśoły tryumph? wczorá płaczliwe threny: dźis muzyká rádosna? czarna wczorá/ dźis odobna barwá? Czyli się dawne Ciſterſkie dźiwy do nas powracaią? gdźie zá Alberiká wtorego w Ciſtercium Opácá/ znienacka zczarnych hábitow/ za przyśćiem Bogá rodźice/ białe się ná wßyſtkich Bráci w Chorze śpiewáiących pokázáły. Lecz śmádnie tę dźisieyßą álteracią zrozumieć. Wczorá/ Jey Mość Pánná Kánáńczanká/ iedyny y kochány ozdoby/ Przewielebnego STANISLAWA DEMBIENSKIEGO Opátá Bledzowſkiego pozbyła; wyblądła y zśádła Rzędźiochá tę ozdobę zaczmieła/ wżobßtyn ſkryłá. Słuſßno było załobę nośić. Dźis/ S. Mikołay nie tylko w Greciey ále y w Bledzowie Pánie iedney zamey, (dignissimam, dilectam, prælucidam, præelectam à Domino, varietate virtutum præclaram, pietate patentem, indeficientem sanctitate; w Przywileiu ſwoim Náywyßy Kościołá Chryſtuſowego Páſterz Clemens IV. názywa) Oney mowię Pánnie/ ktora od piáci ſet trzydźieſtu y dźiewiáci lat/ w ślubinách z Bogiem y kościołem iego wiecznie chodźi; (præſtans & prompta in operibus Charitatis vt fideliter adimpleat legem Christi: przyzáwa iey tę wierność Benedict XII.) Oney Pánnie/

Chronord Ciſterc.

Clem. IV.

Pánnie/ ktora strenuè militat operibus & exemplis in diuini cultus ministerio sedula: mowi tenże. Ktorą ná Stolicy Rzymskiey Osmnastu Papiežow/ ná Cardinálskich y Biskupich krzesłach mnogie tysiące Przezacnych mężow osądziwszy/ do niebieskich Thronow kilkadziesiąt tysięcy Swiętych Canonizowánych wystawszy/ onę kościelną y Zakonną Oliwę dzielnie piastowálá/ odważnie y pracowicie pielęgnowała/ gotowa będąc dla niey záwsze Fortia agere & pati & liberalis esse. Tey mowię Cisterskiego zakonu wielmi záslużony/ ozdobny y swięty Pánnie/ ktorá in Ecclesiæ fundamento corruscans, vniuersalem gregis Dominici aulam illuminat; wystawia ią Bonifacius VIII. dźisieyszy Mikołay S. z tak Jásnie Wielmożnego y Przewielebnego Páterzá Poznánskiego/ bogáty posąg daie ieyż niestuszną żałobę onę w wesołość odmienić?

Bonif. VIII

Co to zá posag? Dos optima Ecclesiæ sibi commissæ Prælatus, (mowi ieden) gloria, portio, & fulcimentum sponsæ, pacis cum Deo ac proximo est fundamentum. Jáko posag iest y ozdoba y czastka Oblubienice: iest podpora iey Oeconomicy; iest zrzodłem zgodliwości Małżeńskiey/ (gdzie posągu niemasz/ tám pospolicie wrzáwá). Tak osadzáia cię ná krzesle Przełożeńskim/ Cny Successorze; tym sámym czynią cię ozdobą/ czastką y podporą wyży miánowáney Boskiey sponsy/ czynią cę zrzodłem iedności z Bogiem y bliżnym; á zátym/ Dos optima Ecclesiæ sibi commissæ Prælatus, zá wiano kosztowne/ zá wyposażenie bogate/ Pánnie oney w Bledzowie residuiacy/

Ciebie

Ciebie dała. Wiéć że tá Pánna iest vncta oleo lætitiæ, Bogu poświecona; mądrze y do stuśny proporciey czyniß/ że Consecratem zostaieß; wßak. Qui timent Dominũ præparabunt corda sua; & in conspectu illius sanctificabunt animas suas: dawno pospießáć do tey Benedictiy, kázano. Eccl: 2. Przy ktorey/ dadzáć pierścień: ná znák præeminenciy y dostoyności Prálácki; iáko niegdy Phárao dał Józephowi signet władzę y iurisdictiy Aegiptskiey. Gen. 41. Tenże pierścień dadzáć ná znák osobliwego záręczenia z Bogiem. Annulo suo subarrauit me Dominus meus IESVS CHRISTVS, mowić będzieß z Jágnießka Swiętá. O Persow komu krol podarował pierścień/ znák to był osobliwey łáskáwości y przyiázni Páńskiey: świadczy otym Alex. ab Alex. lib 2. cap. 29. Nie trzebáć nam do Persiy ieździć: oto y v nas Krol nád Krolmi Chrystus/ wpodánym pierścieniu łáskáwość swoię Pánska. Tobie Cny Prałácie ofiáruie. Weßże go z reuerencią y ochotą przystoyną: záżywáy go y ná ozdobę y ná pożyteczność swoię; pomni żeś Dos Ecclesiæ, ozdobnym wierz mi y wpożytkách opływáiącym będzieß. Kárzel tego imienia Cesárz V. w signećie swoim zigárek miał; niezáwádzi y Tobie Nowy Prałácie mieć Excitatorzyk ná pálcu: á zgoła potrzebno wßystkie sprężyny Reguły/ constytucíy/ Definitiy/ obligáciy Chrześciáńskich y Zakonnych; bá y kilká spraw Twoich y Duß Tobie poruczonych/ nákłáczáć/ regowáć/ náprawiáć/ chędożyć/ godziny y minuty liczyć/ palcem wkázowáć. Nosse tempora & momenta quæ pater posuit in Tua, nie swa potestate. Niech że ten zegárek nie śpi; á cożby po nym

Psalm. 44.

Eccl. 2.

Pierścień.

Gen. 41.

S Agnes.

Alex. Ab Alex.

Carol. V.

Act. 1.

Hebr. 13. peruigila quasi rationem redditurus: niech coraz ná ospál-
2. Tim. 4. ce bázyka; argue, obsecra, increpa. O mężu iednym zwano go Gigas/ powiádáią: iż gdy Sigas ná pálcu nosił. widzenia oczu ludzkich trefnie iakos vchodził. Aco nam Chrześćiáństwu ludziom po tych solennościách y ćięmnościách?
Mat. 5. Luceat lux nostra coram hominibus: pátrz ná mię káżdy/ śmieleć w oczy (ieżelis z właßczá pod regimentem moim iest) weyrzę.

Aegipćiani chcąc wyráżić Bogá/ málowáli oko/ á pod nim łaskę. Na niestnikiemes Boskim/ Cny Prałáćie; bądź oczystym bystrowidzącym y czułym zegárkiem; do niego
Bakus. przydadzsz Bákus/ ná wilki żárłoczne/ żebys ie woboręcz bez miłosierdzia kołatał; bá y ná krabne (ieżelibyśię wrzodách świeckich ludzi/ Dźieći ney Twoiey podległych znaleźli) barány y tryráiące kozły: ábys ie owák cáło/ z dyscretia iednák trzepał. Oniż Aegipćiáni tego ćię vczą. Náwierzchu berłá krolewskiego málowáli bociáną z swoiey náturey litośćiwego: na spodku tydźwáli zwierzę ścogie Hippopotamus názwáne/ wrzece Nilus przebywáiące. Dáli tym znáć/ że pálcac śmiercwy/ zlitośćia bydź ma. Ták że Dá-
Reg. 17. uid/ ná poiedynek przećiw ßkáradznemu onemu chłopu wyćiągáiąc: misit quinque limpidissimos lapides in perá pastoralem, mowi pismo; wszystkę pásterską włożył kámienie: Glossa ináczy; in mulctram: wßczopek. Zgodźiły się twardey ostre kámienie z miękkim y słodkim mlekiem: bo się kárność ostra z miłosierdziem iednoczyć máia. Więc onże Dauid miał záwołáne Bołowniki przy sobie: zwano iednych Cerethi/ to iest/ interfectores; ßtráżni to iácys chłopi byli/ tylko zábić chćieli: drugich Phelethi, to iest/ libera-

liberatores; ći/ od oney srogości hamowali/ bronili. Tych Ceretbow mieć przy sobie zwierzchność powinna/aby Tartarzyny piekielne bilá interfectores; ale y z Pheletámi/ żeby owieczek kościówie ochrániałá. Seleucus nieiáki Boiownik poki miał ná pálcu pierścień/ poty się szczesliwie nápláczu z miekuta vwiiał: swiadczy otym Clem: Ale: lib 2. Pæd. cap. II. á ná onym pierścieniu od rysowána byłá kotwicá. Trzymay on slubny signet Cny Prałácie/ kotwicę Nadzieię wyrysuy z tymi słowy. Dominus fortitudo mea & refugium meum, posczęści się w boiowániu Bákulowi twemu/ ná ktorym porządnie skárby y vestigia one magna. Tobie (iákom wczorá náminił) od Przewielebnego Antecessorá zostáwione/ Syny Duchowne/ y wszystkie regimentowi twemu podległe dusze wypiszesz; ták niekiedy vczynił Odulphus Biskup S. pisze otym Ioannes Gerbranchus lib 5. Chron: Belg: cap j7. dusz wiernych wszystkich ná swoiey lasce imioná nosił; będzieś ie y ty Cny Prałácie iáko drogie skárby Oyczowsko mile piastował; będzieś ie pod ráchunkiem wregestrze chował/ tuminiuiac ono coć czásu swego rzekł/ Redderationem villicationis tuæ.

Clem. Alex.

Psalm. 17.

Ioan: Gerbr.

Luc. 16.

To iuż ręce pierścieniem y Bákulem ozdobione; á głowa czymś podobno kosztowna Insulą rogátą mitrą? Nie zlá y nie żádna tá; piękniessy y lepszy potrzebá. Starożytność Pogáńska Bożka Pásterzow (zwano go Pan Deus pastorum) málowałá z roszkámi ná kształt promieni słonecznych swietnymi. Zacne y zliczne to rogi: takieby Stárczyźnie Kościelny mieć trzeba; á skądże ie wezmieć? Bożek on zmyslona poczwárá/ niepodobna ieych od niego zábiáć. Poydę iá do Zydowizny; bácz tám kogos z promieni-

Pan.

Ex. 34. mięnistymi rogámi. Videbant faciem Moysi cornutam. Exod. 34. Náżycz nam ich Moyżeßu/ á przynamniey sposób robienia ieych powiedz/ zkądći się te rogi wźięły/ náucz. Ex consortio sermonis Domini. odpowiáda. Obcuy z Bogiem iáko y ia/ wonez słoneczne rogi mieć będzieß.

Lenit. 8. Abo ináczy. Dwá kámienie drogie Vrim y Tumim, to iest Doctrina & veritas náswáne/ woneyß Zydowiźnie Naywyßy Káplan do Rátionalá przyprawione nosił; zktorych (nic pewnieyßego) że gdy przeciw słońcu położone były/ promyßki świetne od wielkiego blásku/ iákoby roßki wypádały. Názowmy teraz głowy Prálatow Kościelnych Rátionálami; sáma łácina do tego nas wiedźie: Rátional/ á ratione, głowá záś sedes rationis. Do tych rationalow

Ioan. 16 Prálackich parę kámieni drogich naydowćipnieyßy záfterz przyprawuie. Ille docebit vos: otoż Vrim; omnem

Tim. 5. veritatem: otoż Tumim. y ow drugi Rzemieśnik/ Oportet Episcopum (á to o kázdym Presidencie rozumieć) esse Doctorem. otoż Doctrina. Oportet Episcopum esse amplectentem fidelem, to iest/ veracem sermonem. Otoż

Ioan. 8. veritas. Ná te dwá kámienie bije promieniámi łáski swoich Słońce spráwiedliwości; Ego sum lux mundi; mowi

Eccl. 24. o sobie ná iednym micyscu In me gratia omnis viæ & veritatis: mowi ná drugim; toć znich promienie świętne/ roßki ozdobne/ ale ogromne wypádáią/ ktorymi wßyscy z ciemnych lochow wyźieráiący opryßkowie przyrani bywáią. Przyprawże y przyhaftuy mocno do Racionalu głowy Twoiey te Vrim y Tumim ßkárby Cny Prálácie; znich za oswieceniem świátłości wieczeny wynikną promienie

Aktow

Actorow mądrości y nauki zbawiennej/ tudzież Prawdy nieleśliwy: tymi rogami/ angulistow/ czy ministrow głupich y kłamliwych/ aboć przebieraczow vpartych/ ktorzy się potych knieiach iak wilcy w owczych skorach włoczą/ tryrać szczesliwie będzieß. Dopomożeć tey Dzielności Twoiey Oyczysty bystrolotny IASTREMBIEC; znim y przynim zá osobliwym Niebieskiey Kawaleriy posiłkowaniem/ zwyciężca choćby też w krwawych rázách będzieß.

Oroż POSAG bogáty Pierścieniem/ Bakułem y Rogámi ozdobiony/ od Mikołaiá S. Pánnie Cisterćienski w Bledzowie dány. Wdzięczny s iest v nas y wielce miły/ dziś ofiarowány Posągu; przyimuie cię tá Bledzowska Sponsa z reuerencia przystoyna/ z vniżonnością powinna. Cießy się ztego że tey GLORIA, PORTIO, FVLCIMENTVM, PACIS FVNDAMENTVM, y DOS OPTIMA będzieß.

A że do tey dárowizny/ praca Twoia Páńska Miłościwie concurrieß Jásnie Wielmożny y Przewielebny PASTERZV POZNANSKI; dźiękić vniżone táż Sponsa oddaie: ábyć Naywyßy Płaicá/ wyposáżenie bogáte z Skarbnice Niebieskiey choynie dać ráczył tegoß Páná prosić obiecuie.